

Sygn. akt II Ca 1443/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Iwona Siuta
Sędziowie:	SO Wiesława Buczek - Markowska (spr.) SO Marzenna Ernest
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 czerwca 2016 roku w S.

sprawy z powództwa W. N.

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji wniesionej przez powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 7 lipca 2015 roku, sygn. akt I C 101/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda W. N. na rzecz pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

III. przyznaje adwokatowi R. A. od Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu w Gryfinie kwotę 369 (trzysta sześćdziesiąt dziewięć) złotych, w tym podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Wiesława Buczek - Markowska SSO Iwona Siuta SSO Marzenna Ernest

Sygn. akt 1443/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 07 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy w Gryfinie, sygn. akt I C 101/15:

I. oddalił powództwo,

II. zasądził od powoda W. N. na rzecz pozwanego Banku (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 617 zł tytułem zwrotów kosztów procesu,

III. zasądził od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Gryfinie na rzecz adw. R. A. kwotę 600 zł z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

W dniu 1 stycznia 2002 r. doszło do wystawienia przez (...) Bank (...) w W. bankowego tytułu egzekucyjnego oznaczonego WI/10/01 i opiewającego na kwotę 16 303,81 zł. Objęte zostały nim należności z tytułu zobowiązania kredytowego wynikającego z umowy nr (...) z dnia 28 października 1997 r. zawartej z powodem. Kredyt został udzielony na okres do dnia 27 października 2001 r.

W dniu 18 marca 2002 r. na wniosek wierzyciela z dnia 23 stycznia 2002 r. Sąd Rejonowy w Gryfinie nadał powyższemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności stwierdzając obowiązek uiszczenia na rzecz banku kwoty 16 303,81 zł z odsetkami 20% w stosunku rocznym od kwoty 16 273,81 zł.

W dniu 2 września 2002 r. (...) Bank (...) zainicjował przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne prowadzone przez komornika przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie M. K. pod sygnaturą Km 1698/02.

Z dniem 1 stycznia 2004 r. doszło do przejęcia majątku (...) przez Bank (...) S.A. w K. działający następnie pod nazwą Bank (...) S.A. jako następcę prawnego pod tytułem ogólnym. Bank ten kontynuował egzekucję zainicjowaną przez swego poprzednika uzyskując w tym postępowaniu status strony.

W dniu 27 kwietnia 2007 r. nadzwyczajne walne zgromadzenia banków (...) S.A. w K. i (...) S.A. w W. podjęły uchwały o wydzieleniu zorganizowanej części przedsiębiorstwa banku (...) S.A. i przeniesieniu związanych z nią składników majątku na Bank (...) S.A. w W.. Wynikające z tej czynności przejście praw majątkowych realizowane na podstawie planu podziału Banku (...) S.A. w K. objęło m.in. prawa, obowiązki, należności i zobowiązania (...) S.A. z umów kredytowych, których bank ten był stroną na dzień 1 października 2006 r.

Przejście uprawnień związanych z wystawionym w dniu 1 stycznia 2002 r. tytułem WI/10/01 i objętą nim należnością na nowego wierzyciela Bank (...) S.A. potwierdzone zostało postanowieniem Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 24 października 2012 r. wydanym w sprawie I Co 1184/12.

Egzekucja w sprawie Km 1698/02, której stroną był Bank (...) uległa umorzeniu w dniu 27 sierpnia 2012 r. z powodu jej bezskuteczności. Postanowienie komornika uprawomocniło się w dniu 21 września 2012 r.

(...) Bank (...) S.A. po uzyskaniu w dniu 24 października 2012 r. klauzuli wykonalności na swoją rzecz wszczął przeciwko powodowi nowe postępowanie egzekucyjne prowadzone aktualnie w sprawie Km 417/14 przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie M. K.. Wniosek egzekucyjny został złożony w dniu 27 marca 2014 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo oparte na art. 840 k.p.c. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał, iż jedną z podstaw powództwa przeciwegzekucyjnego może być przedawnienie należności objętej tytułem. Taka podstawa faktyczna została wskazana przez powoda jako przyczyna uzasadniająca żądanie pozbawienia wykonalności zakwestionowanego przez niego tytułu.

Mając na uwadze zasadniczy zarzut zgłoszony przez powoda Sąd I instancji przy ocenie występowania przesłanek do pozbawienia tytułu wykonalności pominął okoliczności ubocznie podnoszone podczas przesłuchania powoda odnoszące się do kwestii rzekomego uregulowania należności objętej tytułem, które nie zostały w żaden sposób skonkretyzowane ani wykazane.

Rozpatrując zarzut stanowiący istotę żądania pozwu Sąd podniósł, iż okolicznością niekwestionowaną w niniejszym procesie i aprobowaną w orzecznictwie jest trzyletni termin przedawnienia należności banku objętych bankowym

tytułem egzekucyjnym, jako mających związek z prowadzoną przez niego działalnością profesjonalną. Kwestią zaś decydującą o wyniku rozstrzygnięcia jest natomiast zagadnienie dotyczące sposobu określania biegu okresów przedawnienia i zasady oceny ich ciągłości.

W ocenie Sądu Rejonowego w stosunku do pozwanego termin przedawnienia, wbrew twierdzeniom powoda, dotychczas nie upłynął, a wskutek tego żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wydanego na jego rzecz nie może być uwzględnione. W tym zakresie Sąd podzielił ocenę i stanowisko pozwanego przedstawione w odpowiedzi na pozew, która zawiera niezbędną analizę zdarzeń dotyczących biegu terminu przedawnienia związanego z należnością objętą kwestionowanym tytułem.

Sąd Rejonowy wskazał w tym względzie, iż powód w swych rozważaniach uzasadniając zgłoszony zarzut nie uwzględnił dostatecznie, że w okresie 2002- 2010 r. prowadzone było postępowanie egzekucyjne z udziałem (...), będącego następcą pierwotnego wnioskodawcy (...) Banku (...). Postępowanie to zakończyło się umorzeniem wobec bezskuteczności egzekucji. Jego wszczęcie spowodowało zdaniem Sądu Rejonowego przerwę w biegu terminu przedawnienia należności trwającą aż do dnia umorzenia egzekucji tj. do 21 września 2012 r. W ocenie Sadu powód nie wykazał by w okresie prowadzenia tego postępowania wystąpiły jakiegokolwiek zdarzenia skutkujące wcześniejszym upływem terminu przedawnienia.

W orzecznictwie przyjęto, że tylko w przypadku umorzenia egzekucji na podstawie art. 823 k.p.c. tj. z mocy prawa do oceny skutków prawnych złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji stosuje się odpowiednio art. 182 § 2 k.p.c., czego konsekwencją jest uznanie, że umorzenie egzekucji będące następstwem bezczynności wierzyciela niweczy wszystkie skutki prawne, jakie ustawa łączy z wszczęciem egzekucji. W takiej sytuacji wszczęcie egzekucji nie powoduje przerwy biegu przedawnienia roszczenia.

Sąd I instancji podniósł przy tym, że pozwany będący sukcesorem generalnym swego poprzednika - Banku (...), wstępując w całość jego sytuacji prawnej, w tym także sytuacji związanej z posiadaniem wierzytelności wobec powoda, jeszcze w okresie biegu postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 1698/02, w której była ona egzekwowana, może skutecznie powołać się na dobrodziejstwo związane z wszczęciem i prowadzeniem tej egzekucji, oraz wywołaną nim przerwę biegu terminu przedawnienia, pomimo, że formalnie (...) S.A. nie miał statusu uczestnika tego postępowania.

Sąd Rejonowy uznał, iż w przypadku pozwanego następstwo prawne po poprzedniku prowadzącym postępowanie egzekucyjne ma charakter pełny. W takiej sytuacji zachowana zostaje wymagana ciągłość podmiotowa po stronie prowadzącego egzekucję wierzyciela pozwalająca uznać, że uprzednio zainicjowane postępowanie egzekucyjne odnosi skutek również wobec pozwanego, zmierzając do zaspokojenia tej samej należności, którą nabył on nie na podstawie umowy cesji ale w ramach wspomnianej sukcesji generalnej, czyniącej go z chwilą dojścia do skutku przekształcenia organizacyjnego związanego z przejściem wyodrębnionej części Banku (...) podmiotem całokształtu praw i obowiązków poprzednika. Kwestią zupełnie odrębną, która jednak w ocenie Sądu nie miała decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest to dlaczego (...) S.A. z chwilą nabycia uprawnień związanych z przejściem (...) nie kontynuowało toczącego się w sprawie Km 1698/02 postępowania a (...) nie złożyło wniosku o umorzenie egzekucji prowadzonej dotychczas na swoją rzecz.

Argumentując w ten sposób Sąd Rejonowy uznał, że bieg trzyletniego przedawnienia dla pozwanego rozpoczął się na nowo z chwilą prawomocnego umorzenia egzekucji w sprawie Km 1698/02 tj. zgodnie z adnotacją na postanowieniu komornika z dnia 21 września 2012 r. Wobec zaś wszczęcia egzekucji przez bank (...) na swoją rzecz w marcu 2014 r. doszło do kolejnego przerwania biegu terminu przedawnienia, który z uwagi na kontynuowanie egzekucji w sprawie Km 419/14 nie uległ jak dotychczas zakończeniu.

O kosztach procesu należnych pozwanemu i obejmujących wynagrodzenie jego pełnomocnika, będącego adwokatem, wraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa Sąd Rejonowy orzekł stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Jednocześnie mając na uwadze wynik procesu Sąd Rejonowy przyznał od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika powoda ustanowionego z urzędu zgodnie z § 19 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu należności obejmujące przewidziane w tym rozporządzeniu wynagrodzenie adwokackie.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód i zaskarżając wyrok w zakresie punktu I i II zarzucił mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. co mogło mieć wpływ na wynik sprawy poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a polegającą na przyjęciu, iż w stosunku do pozwanego termin przedawnienia nie upłynął podczas gdy z zeznań powoda wynika, iż w okresie od 2002 r. do 2009 r. nie były prowadzone czynności egzekucyjne przeciwko W. N..

Wobec powyższego wniesiono o zmianę wyroku poprzez pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 1 stycznia 2002 r., sygn. akt: WI/10/01 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Gryfinie I Wydział Cywilny z dnia 18 marca 2002 r. (sygn. akt: I Co 97/02), oraz postanowieniem Sądu Rejonowego w Gryfinie, I Wydział Cywilny z dnia 24 października 2012 r. (sygn. akt: I Co 1184/12). Wniesiono nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Ewentualnie wniesiono o uchylenie przedmiotowego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Ponadto wniesiono o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu według norm przepisanych za postępowanie odwoławcze i oświadczone, iż koszty te nie zostały pokryte w żadnym zakresie.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, iż powód na rozprawie w dniu 18 czerwca 2015 r. podniósł, że były okresy w których przeciwko niemu nie była prowadzona egzekucja zaś najdłuższa przerwa wystąpiła w okresie 2002 - 2009 r. gdy nie były podejmowane żadne czynności egzekucyjne. Zatem w ocenie apelującego co najmniej przez okres 3 lat pozwany nie podejmował działań zmierzających do zaspokojenia swojego roszczenia. Wobec powyższego powód wskazał, iż roszczenie pozwanego uległo przedawnieniu.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za instancję odwoławczą.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Tytułem wstępu należy wskazać, iż prawidłowe rozstrzygnięcie każdej sprawy uzależnione jest od spełnienia przez Sąd meriti dwóch naczelných obowiązków procesowych, tj. przeprowadzenia postępowania dowodowego w sposób określony przepisami oraz dokonania wszechstronnej oceny całokształtu ujawnionych okoliczności. Rozstrzygnięcie to winno również znajdować oparcie w przepisach prawa materialnego adekwatnych do poczynionych ustaleń faktycznych. Postępowanie apelacyjne zaś, na co wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, choć jest postępowaniem odwoławczym, stanowi kontynuację postępowania przeprowadzonego przez Sąd I instancji. Z tego powodu, uwzględniając treść art. 382 k.p.c., sąd odwoławczy ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz jego własnej samodzielnej oceny, przy uwzględnieniu zasad wynikających z art. 233 § 1 k.p.c.

Podkreślenia też wymaga, iż Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, mająca moc zasady prawnej, OSNC 2008/6/55).

W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie budzi wątpliwości, iż powód podstawy prawnej dochodzonego roszczenia upatrywał w treści przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. zgodnie z którego treścią dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli

po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powodztwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

W powyższym uregulowaniu chodzi zaś o zdarzenia materialnoprawne, z którymi łączy się powstanie, zmiana albo wygaśnięcie stosunku cywilnoprawnego. Doktryna i judykatura zgodnie zaliczają do takich zdarzeń czynności prawne, jak i zdarzenia niezależne od woli stron, np. przedawnienie roszczenia. Przedawnienie roszczenia jest to zdarzenie, które w sposób trwały uniemożliwia egzekwowanie zobowiązania stwierdzonego tytułem wykonawczym.

Taka też podstawa faktyczna została wskazana przez powoda jako przyczyna uzasadniająca żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 01 stycznia 2002 roku o numerze WI/10/01 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 18 marca 2002 roku, sygn. akt I Co 97/02 oraz postanowieniem Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 24 października 2012 roku, sygn. akt I Co 1184/12.

Sąd odwoławczy w tym miejscu wskazuje, iż kwestią kluczową dla rozstrzygnięcia sprawy był rozkład ciężaru dowodu, który reguluje art. 6 k.c. stanowiąc, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Ciężar dowodu w rozumieniu przywołanego przepisu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów, albowiem po myśli art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Ciężar dowodu wiąże się z obowiązkiem twierdzenia i obowiązkiem dowodzenia tych wszystkich okoliczności, które mogą być stosownie do przepisu art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu, w szczególności tych, które są w sprawie sporne. Co prawda reguła ta nie może być pojmowana w ten sposób, że ciąży on zawsze na powodzie, gdyż w zależności od rozstrzyganych w procesie kwestii, ciężar dowodu co do pewnych faktów będzie spoczywał na powodzie, co do innych z kolei na pozwanym (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1969 r., sygn. II PR 313/69). To jednak należy mieć na względzie, iż ciężar dowodu spoczywa na tym kto twierdzi, a nie na tym kto zaprzecza, określonym faktem (ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat). Jest to o tyle zrozumiałe, iż nie sposób obciążać określonej strony ciężarem dowodzenia wystąpienia okoliczności negatywnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2010 r., sygn. II CSK 449/09).

W świetle powyższego oraz mając na uwadze treść zarzutów stwierdzić należało, iż stronę powodową obarczał ciężar wykazania zaistnienia okoliczności, które pozwalałyby na przyjęcie - biorąc pod uwagę datę wymagalności dochodzonego świadczenia - iż nie doszło do przerwania biegu przedawnienia skutkującego tym, że stwierdzona tytułem wykonawczym wierzytelność jest przedawniona.

Przyznać należy, iż powód nie kwestionował, że zawarł ze (...) Bankiem (...) w W. umowę kredytową nr (...) z dnia 28 października 1997 roku. W dniu 01 stycznia 2002 roku wierzyciel w oparciu o powyższą umowę wystawił bankowy tytuł egzekucyjny o numerze WI/10/01. O ile powód nie kwestionował również, iż w dniu 18 marca 2002 roku Sąd Rejonowy w Gryfinie nadał powyższemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności oraz iż klauzula taka została również nadana na rzecz Banku (...) S.A. w W. przez Sąd Rejonowy w Gryfinie postanowieniem z dnia 24 października 2012 roku, to podniósł zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd odwoławczy podziela jednak ocenę wyrażoną przez Sąd pierwszej instancji, jakoby roszczenie objęte tytułem wykonawczym nie uległo przedawnieniu.

Stosownie do treści art. 117 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu (§ 1). Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne (§ 2). Terminy przedawnienia ustawodawca określił w treści art. 118 k.c., w myśl którego jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W

rozpoznawanej sprawie roszczenie o zwrot kwoty udzielonego kredytu wraz z odsetkami jest związane z prowadzeniem przez bank udzielający kredytu działalności gospodarczej, a zatem stosuje się do niego 3 – letni termin przedawnienia.

Z ustalonego w przedmiotowej sprawie w sposób prawidłowy stanu faktycznego wynika, iż w dniu 01 stycznia 2004 roku doszło do przejścia majątku (...) Banku (...) w W. przez Bank (...) S.A. w K., działający następnie pod nazwą Bank (...) S.A. – jako następcę prawnego pod tytułem ogólnym. Z kolei w dniu 27 kwietnia 2007 roku nadzwyczajne walne zgromadzenie banków (...) S.A. w K. oraz (...) S.A. w W. podjęły uchwały o wydzieleniu zorganizowanej części (...) Banku (...) S.A. i przeniesieniu związanych z nią składników majątku na Bank (...) S.A. w W.. Wynikające z tej czynności przejście praw majątkowych realizowane na podstawie planu podziału Banku (...) S.A. w K. objęło m.in. prawa, obowiązki, należności i zobowiązania (...) S.A. z umów kredytowych, których bank ten był stroną na dzień 1 października 2006 r.

Przejście uprawnień związanych z wystawionym w dniu 1 stycznia 2002 r. tytułem WI/10/01 i objętą nim należnością na nowego wierzyciela Bank (...) S.A. potwierdzone zostało postanowieniem Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 24 października 2012 r. wydanym w sprawie I Co 1184/12.

W wyniku opisanych powyżej zdarzeń doszło zatem do przejścia na Bank (...) S.A., będącego sukcesorem generalnym swego poprzednika – Banku (...) wierzycielności będącej przedmiotem niniejszego postępowania.

Stwierdzić zatem należało, iż stosownie do treści art. 120 § 1 k.c. zdanie pierwsze - bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Przywołany przepis wprowadza ogólną regułę ustalania początku biegu terminu przedawnienia, zgodnie z którą, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia wymagalności roszczenia. Co prawda ustawodawca nie zdefiniował pojęcia wymagalności, to jednak przyjmuje się, że roszczenie staje się wymagalne wówczas, kiedy wierzyciel może skutecznie żądać od dłużnika zadośćuczynienia jako roszczeniu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1991 r., sygn. III CRN 500/90). Roszczenia mogą stać się wymagalne w dniu wskazanym w treści czynności prawnej lub w ustawie, w dniu wynikającym z samej natury zobowiązania, niezwłocznie po ich powstaniu, czy też w dniu, w którym spełnił się warunek zawieszający (tak J. Ignatowicz (w:) System prawa cywilnego, t. I, 1985, s. 814), a zatem wymagalność roszczenia następuje wówczas, gdy po stronie dłużnika aktualizuje się powinność określonego zachowania będącego przedmiotem roszczenia.

Zgodnie z treścią art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się: przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Jednocześnie ustawodawca w dyspozycji art. 124 k.c. przewidział, iż po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo (§ 1). W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone (§ 2.).

Zważyć należało zatem, czy powód sprostał ciążącemu na nim z mocy art. 6 k.c. obowiązkowi dowodowemu wykazania zaistnienia takich okoliczności, które powodowały przedawnienia roszczenia. Powód podnosił bowiem w tym zakresie, iż w latach 2002- 2009 nie była względem niego prowadzona egzekucja. Zatem – w ocenie powoda – pozwany, wszczynając egzekucję z dniem 27 marca 2014 roku, przez co najmniej 3 lata nie podejmował działań zmierzających do zaspokojenia swojego roszczenia, czym doprowadził do jego przedawnienia.

W kontekście powyższych twierdzeń strony powodowej podkreślenia wymaga, iż art. 123 § 1 pkt 1 k.c. nie określa przesłanek, jakim winna odpowiadać dana czynność, aby mogła skutecznie przerwać bieg terminu przedawnienia. Jak zauważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r., sygn. II CSK 196/14 - nie ulega jednak wątpliwości, że chodzi tu o przedsięwziętą bezpośrednio we wskazanym w przepisie celu czynność nie kogokolwiek i przeciwko komukolwiek, ale czynność podjętą przez strony stosunku prawnego, leżącego u podstaw przedawniającego się roszczenia. Do przerwania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzycielności, niezbędna jest identyczność osób na rzecz których/przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdolna do

przerwania przedawnienia, została dokonana. Przerwanie przedawnienia następuje jednak, co do zasady, tylko pomiędzy stronami postępowania, o ile z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane/uprawnione; przedawnienie jest bowiem instytucją prawa materialnego, a nie procesowego, mimo że do przerwania biegu dochodzi, w zasadzie, przez czynności procesowe. Tak więc, chociaż ustawodawca tego nie wyartykułował, z istoty tej instytucji wynika, że przerwanie następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela: dotyczy tego roszczenia, które jest zabezpieczone, dochodzone, ustalone lub egzekwowane, jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność i z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności. Czynnością przerywającą bieg przedawnienia przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia jest wniosek wierzyciela o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., sygn. III CZP 101/03, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2004 r., sygn. II CK 276/04). Czynnością taką jest też niewątpliwie wniosek o wszczęcie egzekucji. Jest to bowiem czynność zmierzająca bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywoła zatem skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym jednak o tyle o ile będzie pochodził od wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł egzekucyjny i na rzecz którego temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności. Tak więc reguła ta stanowi stosowaną odpowiednio w postępowaniu egzekucyjnym, w związku ze specyfiką tego postępowania, zasadę konstruowaną w postępowaniu rozpoznawczym, że przerwanie przedawnienia następuje pomiędzy stronami postępowania o ile z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane/uprawnione.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy postępowanie egzekucyjne toczące się pod sygnaturą akt Km 1698/02 zostało przez komornika umorzone z powodu bezskuteczności egzekucji. Wydane w tym przedmiocie postanowienie komornika uprawomocniła się dnia 21 września 2012 roku. (...) Bank (...) S.A. w W. wszczął na swoją rzecz przeciwko powodowi nowe postępowanie egzekucyjne prowadzone aktualnie przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie M. K. pod sygn. akt Km 417/14. Wniosek o wszczęcie egzekucji został złożony dnia 27 marca 2014 roku.

Przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące egzekucji w art. 826 k.p.c. stanowią o skutkach umorzenia postępowania egzekucyjnego wskazując, że umorzenie takie uchyla dokonane czynności egzekucyjne, ale nie pozbawia wierzyciela możliwości wszczęcia ponownej egzekucji. Przepis nie rozstrzyga więc o skutkach materialno-prawnych umorzenia postępowania egzekucyjnego, ale przyjmując należy, że po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo (art. 124 k.c.) jednak w tych samych granicach podmiotowych (wynikających z tytułu wykonawczego), co wynika z istoty przedawnienia. Istnieją zatem podstawy do twierdzenia, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego odnosi się do sytuacji, gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest ten sam wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel. Z sytuacją taką mamy zaś do czynienia w omawianej sprawie. Jak zasadnie bowiem stwierdził Sąd Rejonowy, w sprawie tej nastąpiło zachowanie ciągłości podmiotowej po stronie wierzyciela pozwalające tym samym uznać, iż wszczęte pierwotnie postępowanie egzekucyjne odnosi skutek również względem pozwanego w niniejszej sprawie Banku (...) S.A. W tej sprawie mamy bowiem do czynienia nie z przelewem wierzytelności, a z sukcesją generalną, powodującą, iż na skutek przeobrażeń podmiotowych obecnie pozwany, bank wszedł w ogół praw i obowiązków swojego poprzednika.

W konsekwencji stwierdzić należało, że roszczenie dochodzone na podstawie tak wygenerowanego tytułu wykonawczego nie uległo przedawnieniu. Podkreślić bowiem należy, iż przerwany przez wniosek wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu bieg trzyletniego terminu przedawnienia rozpoczął się na nowo z chwilą wydania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2008 r., sygn. V CSK 386/07). Bieg terminu przedawnienia został przerwany ponownie poprzez wszczęcie postępowania egzekucyjnego w dniu 02 września 2002 r. i rozpoczął biec na nowo z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu egzekucji (tj. dnia 21 września 2012 roku). Wszczęcie zatem dnia 27 marca 2014 roku postępowania egzekucyjnego nastąpiło jeszcze przed upływem trzyletniego terminu przedawnienia.

Uznając zatem apelację strony powodowej za bezzasadną, Sąd odwoławczy orzekł w punkcie I. sentencji wyroku o jej oddaleniu, stosownie do treści przepisu art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie II. wyroku zasądając od powoda na rzecz pozwanego z tego tytułu kwotę 300 zł. Rozstrzygnięcie to Sąd oparł o treść art. 98 § 1 k.p.c., który stanowi, iż strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej ochrony. Na ww. kwotę składało wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika pozwanego, ustalone na podstawie § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

W punkcie III. sentencji postanowienia Sąd Okręgowy przyznał od Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Gryfinie na rzecz pełnomocnika powoda kwotę 369 złotych wraz z podatkiem od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu za postępowanie apelacyjne. Wysokość tych kosztów została ustalona na podstawie § 13 ust. 1 pkt 1 w związku z § 6 pkt 3 ww. rozporządzenia.

SSO Wiesława Buczek - Markowska SSO Iwona Siuta SSO Marzenna Ernest